

KUTSESTANDARD

Noorsootõtaja, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Noorsootõtaja, tase 6	6

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Laagrikasvataja-juhataja, tase 6	6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Noorsootõtaja lähtub oma töös noorsootöö korraldamise põhimõtetest ning rakendab erinevaid tegevusi ja meetodeid sõltuvalt noorsootöö valdkonna eripärast, eesmärgist, sihtgrupist, noorsootöö tegemise kohast ja situatsioonist. Noorsootõtaja on teadlik noorte elu tegelikkusest ja kohalikest oludest, oskab hinnata noore olukorda ja vajadusi, valida ja rakendada sobivaid meetodeid ning analüüsida tehtud töö mõjusust.</p> <p>Noorsootõtaja, tase 6 tegeleb noorsootöö korraldamise ning noorsootöö organisatsioonide ja/või asutuste juhtimisega. 6. taseme noorsootõtaja töö sisu on individuaalne töö noore ja noortegruppidega, mitteformaalse õppe tegevustesse kaasamine ja tingimuste loomine noorte ettevõtlikkuse ning vastutuse arenguks. Noorsootõtaja juhendab noorte mitteformaalse õppimise protsessi, luues tingimusi noorte isiksuse mitmekülgseks arenguks ja toetades noorte sotsialiseerumist. Ta loob usaldusliku suhte ja teeb koostööd noorte, nende vanemate, teiste sidusrühmade ning valdkondade spetsialistidega. Noorsootõtaja, tase 6 arendab noortevaldkonda ja tööd oma organisatsioonis koostöös oma kolleegidega. 6. taseme noorsootõtaja juhendab teisi noorsootõtajaid, vabatahtlikke, praktikante jt ning osaleb võrgustiku töös.</p> <p>Noorsootöö kutsealal on ka noorsootõtaja, tase 4 ja noorsootõtaja, tase 7 kutsed.</p> <p>4. taseme noorsootõtaja tegeleb noorsootöö korraldamisega, mis võib toimuda ka kõrgema taseme noorsootõtaja juhendamisel.</p> <p>7. taseme noorsootõtaja arendab noortevaldkonda kohalikul ja riiklikul tasandil, juhib noorsootöö asutusi, organisatsioone ja erialavõrgustikke ning juhendab teiste noorsootõtajate tööd.</p>
A.2 Tööosad
<p>A.2.1 Noorsootöö korraldamine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noorte arenguvajaduste ja tugevuste/võimete kaardistamine. 2. Mitteformaalsel õpet toetavate tegevuste kavandamine. 3. Noorte mitteformaalse õppe toetamine. 4. Mitteformaalses õppes kogetu ja saavutatu mõtestamine koos noortega. 5. Mitmekesiste noorsootöö keskkondade ja meetodite kasutamine ning arendamine. 6. Noorte kaasamine. 7. Kodanikuhariduse toetamine. 8. Noorte ettevõtlikkuse toetamine. 9. Tervislike ja keskkonnasäästlike eluviiside kujunemise toetamine. 10. Õiguskuuleka käitumise kujundamine.

11. Kultuuridevaheliste pädevuste arendamine.
12. Noorte infovajaduse väljaselgitamine, informatsiooni analüüs ja süstematiseerimine.
13. Noorteinfo teenuse korraldamine.
14. Noorte digitaalse kirjaoskuse arengu toetamine.
15. Noorte esmane nõustamine.

A.2.2 Juhtimine

1. Otsustamine ja tegevuste algatamine.
2. Inimeste juhtimine.
3. Protsesside juhtimine.
4. Juhendamine.
5. Asjaajamistoimingud.

A.2.3 Suhtlemine avalikkusega ja koostöö

1. Suhtlemine avalikkusega.
2. Koostöö noorsootöö valdkonnas.
3. Koostöö sidusrühmadega väljaspool noorsootöö valdkonda.

A.2.4 Turvalise keskkonna tagamine

1. Turvalise keskkonna tagamine.
2. Riskide maandamine.
3. Ohutusnõuete järgimine.

A.2.5 Noortevaldkonna arendamine

1. Noortepoliitika arendamine.
2. Teadmispõhine noorsootöö kujundamine.
3. Osalemine noortevaldkonna tööühmades.

A.2.6 Professionaalne enesearendamine

1. Õppimine ja enesearendamine.
2. Oma füüsilise, vaimse ja emotsionaalse tervise hoidmine.

Noorsootõtaja, tase 6 kutse sisaldab osakutset laagrikasvataja-juhataja, tase 6, mis moodustub tööosadest A.2.1, A.2.2 ja A.2.4.

A.3 Töö keskkond ja eripära

6. taseme noorsootõtaja tööaeg on kokkuleppeline, sõltudes noorsootöö eripärast ja asutuse või organisatsiooni töökorraldusest; töö võib toimuda õhtustel aegadel ja nädalavahetustel. Tema töö nõuab paindlikkust, kiiret kohanemist, esineb töötamist nii sise- kui välitingimustes.

6. taseme noorsootõtaja töötab kohaliku omavalitsuse asutuses, era- või kolmanda sektori institutsioonis, sh valla- või linnavalitsuses, üldhariduskoolis, huvikoolis, noortekeskuses, noorteühingus, noortelaagris, kirikus, raamatukogus, kultuuri- ja spordiasutuses jms.

A.4 Töövahendid

Noorsootõtaja peamised töövahendid on kontoritarbed ja -tehnik ning vahendid (sh digitehnoloogilised vahendid) vastavalt töö eripärale.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Noorsootõtajale on olulised võimed ja iseloomuomadused, mis toetavad koostööd, inimese arengut ja loovust.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

6. taseme noorsootõtajal on noorsootöö erialane rakenduskõrgharidus/bakalaureusekraad või töö käigus omandatud kutseoskused.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Noorsootõtaja, noortekeskuse juhataja, noorsootöö spetsialist, huvijuht, ringijuht, laagrikasvataja, laagri juhataja, huvihariduse spetsialist jm.

A.8 Regulasioonid kutsealal tegutsemiseks

Regulasioonid noorsootõtajana töötamiseks on toodud noorsootöö seaduses ja lastekaitse seaduses.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Noorsootõtaja, tase 6 kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

Laagri kasvataja-juhataja, tase 6 osakutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1, B.2.2, B.2.4 ja B.2.7 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Noorsootöö korraldamine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

1. kaardistab regulaarselt või juhendab teisi noorsootõtajaid noorte huvide, arenguvajaduste ja õpieesmärkide selgitamisel, lähtudes noorte vajadustest ja organisatsiooni eesmärkidest; arvestab tegevuste planeerimisel piirkondliku kaardistuse tulemusi;
2. kavandab erinevaid mitteformaalse õppe (vt lisa 1 Kutsestandardis kasutatud terminid) tegevusi vastavalt sihtgrupi huvidele ja vajadustele ning organisatsiooni eesmärkidele, kaasates noori õpieesmärkide seadmisel, arvestades grupisuhete mõju noore arengule;
3. viib läbi ja koordineerib mitteformaalse õppe tegevusi vastavalt õpieesmärkidele ja tegevuskavale; juhendab teisi noorsootõtajaid mitteformaalse õppe läbiviimisel;
4. aitab mitteformaalse õppe raames noortel mõtestada nende õpieesmärkide täitmist, tutvustades eneseanalüüsi võimaldavaid meetodeid; annab konstruktiivset tagasisidet ja tunnustab saavutusi; juhendab teisi noorsootõtajaid mitteformaalse õppe tulemuste analüüsimisel;
5. kasutab ja arendab noorsootöö eesmärkide saavutamiseks mitmekesiseid meetodeid ning keskkondi;
6. kaasab noori tegevuste planeerimisse ja elluviimisse, arvestades noorte, sh erivajadusega noorte huve ja vajadusi ning kohandades tingimused nende vajadustele vastavaks, kasutades olemasolevaid juhend- ja/või õppematerjale; planeerib noorsootööd noori kaasavalt ning juhendab teisi noorsootõtajaid noorte kaasamisel;
7. toetab haritud kodanikuks kujunemist; motiveerib noori ühiskonnaelus osalema; tutvustab noortele erinevaid osalusvõimalusi/-kogusid, toetab noori nende loomisel ja jätkusuutliku tegevuse arendamisel;
8. tutvustab noortele ettevõtlikkuse ja omaalgatuse põhimõtteid ja võimalusi, arvestades noorte huvisid ja motiveerides neid; toetab süsteemselt kohalikul tasandil noorte ettevõtlikkust ja omaalgatust, pakkudes noortele noorsootöö tegevuste eestvedamise võimalusi ning toetades/juhendades neid selles;
9. tutvustab keskkonnasäästlike ja tervislike eluviiside põhimõtteid ja võimalusi, kasutades olemasolevaid juhend- ja/või õppematerjale; toetab süsteemselt erinevate tegevustega noorte tervislike ja keskkonnasäästlike eluviiside kujunemist, algatab tegevusi; märkab tervist mõjutavat (riski)käitumist ja reageerib sellele asjakohaselt, kaasates vajaduse korral spetsialiste;
10. toetab süsteemselt õiguskuulekate hoiakute kujunemist, kasutades olemasolevaid juhend- ja/või õppematerjale, algatab tegevusi; märkab riskikäitumist ja reageerib sellele asjakohaselt, kaasates vajaduse korral spetsialiste;
11. tutvustab noortele kultuuridevahelise suhtlemise põhimõtteid; toetab süsteemselt noortes kultuuridevaheliste pädevuste arengut, pakkudes võimalusi osaleda kultuuridevahelistes/ rahvusvahelistes tegevustes ning kujundades noorsootööd kultuuridevahelist õppimist soodustavalt;
12. selgitab välja noorte infovajaduse, kogudes tagasisidet noortelt ja kasutades erinevaid meetodeid; analüüsib infot allikakriitiliselt ja süstematiseerib seda regulaarselt;
13. korraldab noorteinfo teenust, arvestades noorte vajadusi, võimalusi ning lähtub oma töös noorteinfo teenusstandardist ja ERYICA (European Youth Information and Counselling Agency) noorteinfo vahendamise põhimõtetest; jagab usaldusväärset ja süstematiseeritud infot;

14. toetab noorte digikirjaoskuse arengut, kasutades digitehnoloogiat ja digitaalseid vahendeid; teavitab ohtudest internetis;
 15. tegeleb noorte esmase nõustamisega, vajadusel suunab erialaspetsialisti juurde; teeb juhtumite osas koostööd erinevate osapooltega, järgides konfidentsiaalsuse nõudeid.

B.2.2 Juhtimine	EKR tase 6
------------------------	-------------------

Tegevusnäitajad:
 1. algatab ja käivitab tegevusi, juhib ja kontrollib nende kulgu ja tulemuste suunas tegutsemist; langetab asjakohaseid otsuseid;
 2. annab tegutsemiseks selged juhised, võtab vastutuse enda ja meeskonna tegevuse eest; motiveerib ja innustab teisi; kaasab, delegeerib töö ning annab teistele ülesandeid; annab õigeaegset ja asjakohast tagasisidet;
 3. kavandab tegevused ja korraldab ressurside leidmise, lähtudes eesmärkidest; jälgib protsesside toimimist, analüüsib olukorda ja tulemusi, vajadusel sekkub ja kavandab muudatused õigeaegselt; toetab uute teadmispõhiste meetodite rakendamist;
 4. planeerib ja kavandab juhendamisprotsessi; loob võimalused tööks sobivate hoiakute kujunemiseks ja teiste arenguks;
 5. planeerib ja korraldab asjaajamistoiminguid, lähtudes organisatsiooni juhistest ja teistest regulatsioonidest.

B.2.3 Suhtlemine avalikkusega ja koostöö	EKR tase 6
---	-------------------

Tegevusnäitajad:
 1. selgitab noorsootöö sisu ja tutvustab oma organisatsiooni võimalusi, lähtudes noorsootöö aluseks olevatest väärtustest ning kasutades mh ajakohaseid digikeskkondi ja -vahendeid;
 2. teadvustab noorsootöö valdkonna osapooli, teeb nendega koostööd ja loob uusi koostöövorme vastavalt oma tegevuse eesmärkidele;
 3. teeb noorsootöö valdkonna sidusrühmadega koostööd ja loob uusi koostöövorme vastavalt oma tegevuse eesmärkidele, lähtudes noorsootöö aluseks olevatest väärtustest ja suurendades noortevaldkonna lõimitust teiste valdkondadega.

B.2.4 Turvalise keskkonna tagamine	EKR tase 6
---	-------------------

Tegevusnäitajad:
 1. tagab turvalise füüsilise ja psühhosotsiaalse keskkonna, lähtudes noorsootöö aluseks olevatest väärtustest; loob noortele tingimused usalduslike suhete tekkeks ja arenemiseks; toetab teisi noorsootöötajaid turvalise keskkonna loomisel;
 2. osaleb riskianalüüsi koostamisel vastavalt kehtivale regulatsioonile; tegutseb vastavalt riskianalüüsi tegevuskavale;
 3. korraldab oma töö noortega turvalises keskkonnas, järgides õigusaktidega kehtestatud ohutusnõudeid; ohtulukordades reageerib asjakohaselt; tutvustab kolleegidele ja/või noortele ohutusnõudeid ja jälgib nende täitmist.

B.2.5 Noortevaldkonna arendamine	EKR tase 6
---	-------------------

Tegevusnäitajad:
 1. hoiab end kursis noortepoliitika arengutega ning seostab nendega oma töövaldkonna arenguid, kavandades ja viies ellu noortepoliitika eesmärkidega kooskõlalisi tegevusi; teeb koostööd partneritega lõimitud noortepoliitika toimealades;
 2. hoiab end kursis noorteseire uuringute tulemuste ja indikaatoritega, arvestab nendega noorsootöö planeerimisel ning elluviimisel; osaleb noorsootööd reguleerivate strateegiliste dokumentide väljatöötamisel oma vastutusala piires;
 3. osaleb noortevaldkonda arendavate tööühmade tegevustes; algatab tööühmi oma organisatsioonis ja koordineerib nende tööd.

B.2.6 Professionaalne enesearendamine	EKR tase 6
--	-------------------

Tegevusnäitajad:
 1. analüüsib ennast ja oma tööd, kasutades erinevaid meetodeid; annab ja võtab vastu tagasisidet; seab enesearendamisele eesmärgid ja arendab ennast sihipäraselt vastavalt eri- või kutsealastele nõuetele, otsib ja kasutab õppimisvõimalusi; omandab uusi töövõtteid ja meetodeid; rakendab omandatud teadmised ja oskused asjakohaselt;
 2. jälgib, hindab ja väärtustab oma füüsilist, vaimset ja emotsionaalset tervist, tegutseb nende tasakaalus hoidmise nimel, optimeerides iseenda aja- ning energiakulu; otsib probleemide tekkimisel vajadusel abi.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.7 Noorsootõtaja, tase 6 kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1 ning ühte võõrkeelt tasemel B1 (vt lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused); 2. kasutab oma töös arvutit vastavalt arvuti kasutamise oskuste baasmoodulitele Arvuti põhitõed, Interneti põhitõed, Tekstitöötlus ja Tabelitöötlus ning standardmoodulitele Esitlus, Veebitöötlus, IT turvalisus ja Koostöö internetis (vt lisa 3 Arvuti kasutamise oskused); kasutab digimeediat ja -tehnoloogiat vastavalt töö eripärale; 3. juhindub oma töös noorsootõtaja kutse-eeskast (vt lisa 4 Kutse-eeskika noorsootõös); toetab oma tegevuste kaudu kutse-eeskika laiemat teadvustamist noorsootõtajate jt kolleegide seas; 4. loob head suhted noorte ja kolleegidega; valib asjakohase käitumis- ja väljendusviisi; suhtleb edukalt erineva positsiooni, kultuuritausta ja maailmavaatega inimestega; hindab adekvaatselt suhtlemispartnerit ja -situatsiooni; väljendab oma seisukoha kindlalt ja hinnanguvabalt, aktsepteerib enese ja teiste vajadusi; reageerib ootamatutele olukordadele adekvaatselt; 5. püstitab selged eesmärgid; algatab ja kavandab tegevusi ja projekte hoolikalt ning arvestab võimalike muutustega; kasutab aega tõhusalt; peab kinni tähtaegadest ja ajakavast; seostab ja koordineerib enda töö kolleegide ja koostööpartnerite tööga; 6. hoiab end kursis noorsootõõ alustega, noortevaldkonna strateegiliste dokumentidega ja tööga seotud õigusaktidega, arvestab nendega oma töö planeerimisel ja elluviimisel; 7. lähtub oma töös inimõigustest ja noorsootõõ korraldamise põhimõtetest; tutvustab neid noortele ja kolleegidele. 	
<p>Hindamismeetod(id):</p> <p>Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.</p>	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	21-15112017-2.2/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Tiiu Kadak, Tallinna Spordi- ja Noorsooamet Andres Kask, Eesti Huvikoolide Liit Reet Kost, SA Archimedes noorteagentuur Kaur Kõtsi, Eesti Noorsootõõ Keskus Marek Mekk, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus Ilona-Evelyn Rannala, Eesti Noorsootõtajate Kogu, Tallinna Ülikooli haridusteaduste instituut Birgit Rasmussen, Eesti Noorsootõõ Keskus Ülle Roomets, Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia Maria Žuravljova, Tartu Ülikooli Narva kolledž Age Tomson, Haridus- ja Teadusministeerium
3. Kutsestandardi kinnitaja	Hariduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	13
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	15.11.2017
6. Kutsestandard kehtib kuni	14.11.2022
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3412 Sotsiaaltõõ keskastme spetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Youth Worker, EstQF Level 6
C.3 Lisad	

Lisa 1 Kutsestandardis kasutatud terminid
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused
Lisa 3 Arvuti kasutamise oskused
Lisa 4 Kutse-eeetika noorsootöös